Zeynep-Zeyd Evliliği

İddia I: Peygamber evlatlığının (Zeyd) hanımını (Zeynep) evlatlığına boşattırıp, kendisi onun hanımıyla evlenmiştir:

Ahzâb 37. “Hani bir zamanlar sen, Allah’ın ona nimet verdiği ve senin de ona nimet verdiğin kimseye, ‘Eşini yanında tut ve Allah’a karşı takvalı davran.’ diyordun. İnsanlardan çekindiğin için, Allah’ın açığa vuracağı şeyi içinde saklıyordun. Oysaki esas çekinilmesi gereken Allah’tır. Artık Zeyd, onunla ilişkisini kesince onu seninle eş olarak nikâhladık ki, evlatlıkların, kendilerinden boşandıkları kadınların evlenmelerinde, iman edenlerin üzerinde bir güçlük olmasın diye. İşte Allah’ın emri böylece yerine gelmiş oldu.”

Uydurma Bir Rivâyet

Keşşâf’ta bu konu hakkında şöyle bir rivâyet vardır:

“Hz. Peygamber Zeynep’i Zeyd’e nikâhladıktan sonra Zeynep’i görmüş, gönlü ona kaymıştı ve bu durum karşısında sübhânallâhi mukallibi’l-kulûb (Ne yücedir kalpleri döndüren Allah!) demişti. Zeynep Hz. Peygamber’in sübhânallah sözünü işitince bunu Zeyd’e söylemişti. Zeyd durumu anlamış ve artık eşiyle birlikte olmaktan hoşlanmaz olmuş; Peygamber için ondan vazgeçmeyi düşünmeye başlamıştı. Bir ara gidip Hz. Peygamber’e ‘Eşimden ayrılmak istiyorum.’ dedi. Peygamber evlatlığının (Zeyd) eski hanımı (Zeynep) yani gelini ile evlendi. Hz. Peygamber ‘Neyin var? Seni kuşkulandıran bir şey mi yaptı?’ diye sordu. Zeyd ‘Hayır, vallahi ondan güzellikten başka bir şey görmedim; ancak o şeref ve itibarı ile adeta beni eziyor, rahatsız ediyor.’ diye cevap verdi. Peygamber; ‘Eşini boşama, Allah’tan kork!’ diyerek ona nasihatte bulundu. Zeyd, buna rağmen bir süre sonra eşini boşadı.” [1]

Yukardaki âyetin ‘içinde gizlediğin şey’ kısmı Peygamberin Zeynep’i sevmesi ve Zeyd’in Zeynep’i boşamasını istemesidir.

Cevap: İlk önce Zeyd’i ve Hz. Zeynep’i tanıyalım. Zeyd Peygamber efendimizin çocuğu değildir. Zeyd Kelb kabilesine mensup ve köle düşmüş bir çocuktu. Hz. Hatice onu satın alıp, evinde barındırıyordu. Peygamberimiz onu sevmişti bu yüzden Hz. Hatice’den onu kendisine bağışlamasını istedi. Hz. Hatice bunu kabul etti ve Peygamberimiz bundan hemen sonra Zeyd’i azat etti. [2]

“Zeyd’in babası oğlunu bulmak için diyar diyar dolaşıyor, sormadık kabile ve uğramadık yurt bırakmıyordu. Günün birinde Kelb kabilesinden birkaç kişi, Kâbe’yi ziyarete geldi. Bu arada, Zeyd’i gördüler ve kendisiyle sohbet edince de tanıdılar. Babasının, annesinin durmadan kendisi için gözyaşı döktüklerini, hasretiyle yanıp tutuştuklarını Zeyd’e anlattılar. Fakat Zeyd, gayet sâkin ve rahat idi. Anne şefkati ve baba sevgisinden daha ulvî ve kutsî şeylere mazhar olmanın gönül rahatlığı içinde, onlara cevabı şu oldu: “Annemin babamın benim için gözyaşı döktüklerini biliyorum. Sadece sizden, şu söyleyeceklerimin onlara ulaştırılmasını istiyorum: “Ben, her ne kadar uzaklarda bulunuyor isem de kavmimle haber gönderdim ki hac merasimi

yapılan belli yerler yanındaki Beytûllah'ta oturuyor, hizmet ediyorum. Artık aradığınızı elde etmek için son gücünüzü harcamaktan, uzun uzun yollar kat etmekten, develeri yeryüzünde koşturup durmaktan vazgeçin! Allah'a hamd ederim ki ben şimdi, öyle hayırlı, öyle şerefli bir aile içinde bulunuyorum ki Maad'ın sulbünden en şerefliler, bu ailedendir!" [3] Bu haberi alan Hârise, kardeşi Kâb'la yanına fazla miktarda akçe de olarak Zeyd'i kurtarmak için derhal Mekke'ye geldi. Sorup soruşturup Efendimizi buldu ve 'Ey Kureys kavminin Efendisi, efendisinin oğlu! Siz, Harem halkı ve Harem-i Şerif'in komşususunuz! Beytûllah'ın yanında esirlerin esaret bağlarını çözer ve karınlarını doyurursunuz!' diye konuştuktan sonra, asıl maksadını şöyle arz etti: 'Yanında bulunan oğlumuz için sana geldik. Sen bizi memnun ve râzı edecek bir fidye-i necat (kurtuluş akçesi) iste; biz sana onu verelim, oğlumuzu serbest bırak!' Peygamberimiz, 'Oğlunuz kimdir?' diye sordu. 'Zeyd b. Hârise' dediler. Peygamberimiz, 'Bundan başka bir istediğiniz var mı?' dedi. Onlar, 'Hayır, başka isteğimiz yok' cevabını verdiler. Bunun üzerine, Efendimiz, 'Zeyd'i çağırın! Dilediğini yapmakta serbest bırakın! Eğer, sizi tercih ederse fidye-i necat almaksızın o sizindir, alın götürün; yok, eğer beni tercih ederse vallahi ben, beni tercih edene, kimseyi tercih etmem!' diye konuştu. Harise ve kardeşi, Efendimizin bu konuşmasından memnun oldular ve 'Sen' dediler. 'Bize karşı çok insaflı davrandın!' Huzura gelen Zeyd'e Efendimiz, 'Şunları tanıyor musun?' diye sordu. Zeyd, 'Evet, tanıyorum' dedi. Peygamberimiz tekrar, 'Kimdir onlar?' dedi. Zeyd, 'Bu babamdır, şu da amcamdır' cevabını verdi. Bundan sonra Peygamber Efendimiz, Zeyd'e, 'Sen, benim kim olduğumu öğrendin. Sana olan şefkat ve sevgimi de gördün. O halde ya beni tercih et, yanımda kal; ya onları tercih et, git' diyerek, onu tercihinde serbest bıraktı. Zeyd'in cevabı 'Ben hiçbir kimseyi sana tercih etmem! Sen, benim için anne ve baba makamındasın!' Oğlunun bu cevabı karşısında şaşıran ve sarsılan baba Harise hiddetle, 'Yazıklar olsun sana!' dedi. 'Demek ki sen köleliği; hürriyete, anne babana, amcana ev halkına tercih ediyorsun!' Fakat Zeyd, babasıyla aynı kanaatte değildi. 'Babacığım!' dedi. 'Ben, bu zâttan öyle şeyler gördüm ki kendisine hiçbir zaman bir kimseyi tercih edemem!' Küçük Zeyd böylece Efendimize olan sadâkat ve bağlılığını ispatlamıştı. Kader, ona nurlu ve parlak bir istikbâl hazırlıyordu. Bu hali, onun ilk müjdesiydi. Peygamber Efendimiz, Zeyd'e bu eşsiz bağlılığın mükâfatını vermede gecikmedi. Hemen elinden tutarak, onu Kureyş'in oturduğu Hıcır mahalline götürdü ve halka şöyle hitap etti: 'Ey hazır bulunanlar! Şahit olunuz ki bundan böyle Zeyd, benim oğlumdur. Ben ona vârisim, o da bana vâristir.' Mekkeliler, birini evlat edinmek istedikleri zaman böyle yaparlardı. Efendimiz de onların bu âdetlerine uyarak, Zeyd'i böylece kendisine evlat edinmiş oldu. Peygamber efendimizin bu güzel davranışı, şaşkın ve dalgın duran Harise'nin mahzun gönlünde sevinç rüzgârı estirdi: 'Demek ki oğlu emin bir elde bulunuyordu!' Gönül huzuru içinde Harise, oğlunu Kâinatın Efendisinin yanında bırakarak yurduna döndü. [4] Bundan sonra, Mekke'de herkes Zeyd'i, "Muhammed'in oğlu Zeyd' diye çağırmaya başladı." [5]

Bu Zeyd'in Peygambere ne kadar bağlı ve Peygamberin Zeyd'i ne kadar sevdiğini gösterir. Zeyd'in Peygamberi ne kadar sevdiğine başka bir örnek de şöyledir: Ümmü Eymen'in kocası öldükten sonra Ümmü Eymen Peygambere şöyle buyurmuştur: "Ümmü Eymen Hz. Peygamber'den onu evlendirmesini istemiş, Hz. Peygamber de 'Kim cennet ehli bir kadınla evlenmek istiyorsa Ümmü Eymen'le evlensin' buyurmuş, orada bulunan ve genç birisi olan Zeyd b. Hârise onunla evlenmeği kabûl etmiş, Hz. Peygamber de onları evlendirmiştir." [6]

Kimse Ümmü Eymen'i istemiyordu, Peygamberin teklifi boşa çıkmasın diye Zeyd genç olduğu halde bu teklifi kabul etmiştir. Yine mesela Peygamberimize iman eden ilk beş kişilerden biri Zeyd'dir. [7] Yine Peygamberimiz Taif'e Zeyd'le gitmiştir. Peygamberimiz taşlandığında Zeyd kendini taşların önüne atarak Peygamberimizi koruyordu. [8]

Şimdi de Hz. Zeynep'e geçelim: Hz. Zeynep Peygamberimizin kuzeniydi. Kendisi zengindi ve soylu bir aileden geliyordu, 35 yaşına kadar hiç kimseyle evlenmemiştir (Peygamber zamanında kızlar genelde 10 yaşlarında evleniyordu) bunun sebebi muhtemelen Peygamberi istemesidir fakat Peygamberimiz muhtemelen buna yönelmemiştir. [9] Buradan şöyle bir soru çıkar: Peygamber zenginlik için evleniyor olsaydı niye Zeynep'le evlenmedi? Hem Zeynep çok güzel bir kadındı.

Şimdi Zeyd-Zeynep evliliğinin nasıl gerçekleştiğine bakalım:

İbn Abbâs şöyle rivâyet etmektedir: "Rasûlüllah (s.a.w.), halasının kızı olan Zeynep bint Cahş'ı evlâtlığı Zeyd için istemeye gitmiş, yanına girip onu istemiş. Zeynep: 'Hayır, onunla evlenecek değilim.' demiş, Rasûlüllah (s.a.w.) ısrar etmiş, Zeynep: 'Ey Allah'ın elçisi, durumum hakkında bir istişare edeyim.' demiş. O sırada Allah Tealâ, Rasûlü'ne bu âyet-i kerimesini indirmiş de Zeynep: 'Ey Allah'ın elçisi, benim için koca olarak ona mı razı oldun?' diye sormuş, Peygamberin 'evet' cevabı üzerine de: 'O halde Allah'a ve Rasûlü'ne elbette karşı duracak değilim, onunla evlenmeye razı oldum.' demiş." [10]

Yine Vâhidî şöyle buyurmaktadır: "Katâde'den nakledilen bir rivâyette de Zeyneb bint Cahş'ın önce Hz. Peygamber (s.a.v.)'in onu, kendisi için istediğini zannederek kabul ettiği, ancak Zeyd için istediğini anlayınca şiddetle reddettiği, âyet-i kerimenin nüzulü üzerine de mecburen razı olduğu ayrıntılarına yer verilmiştir." [11]

Görüldüğü üzere Peygamberimiz Zeynep'e Zeyd'le evlenmesini söylüyor. Hz. Zeynep bunu reddediyor sonra âyet inince Zeynep Zeyd'le evlenmek zorunda kalıyor. İkinci rivâyette Hz. Zeynep Peygamberimizle evleneceğini sandığı için başta teklifi kabul ediyor fakat sonra Zeyd'le olacağını öğrenince bunu reddediyor. Buradan şu sorular çıkar: Peygamberimiz Zeynep'le evlenmek istemiş olsa niye onu başkasıyla evlendiriyor? Hem Zeynep kendisini istiyorken neden böyle bir şey yapsın? Bu sorular iddiadaki rivâyetin ne kadar çürük olduğuna bir delildir. Şimdi bu rivâyetin çer-çöp olduğuna dair başka pek çok delil verelim.

Kurtûbî bu rivâyet hakkında şöyle buyurmaktadır:

"Peygamber (s.a.w.)'in, Zeyd'in hanımı, Zeynep'i sevdiği, kalbinin ona meylettiği, hatta bazı hayasızca söz söyleyenlerin aşık olduğu lâfızlarını da kullandığı iddialarına gelince, bu ancak böyle bir durumda Peygamber (s.a.w.)'in masum olduğunu bilmeyen yahut da onun hürmet ve saygınlığını hafife alan cahil kimselerin söyleyebilecekleri sözlerdir." [12]

İbn Kesîr'in bu rivâyeti tefsirine almaması da bu rivâyetin ne kadar çürük olduğuna delildir. [13] Elmalılı da şöyle buyurmaktadır:

“Bununla birlikte birtakım Hristiyan yazarların dedikodu aracı yapmak istedikleri bu hikâye, hadis ilmi bakımından, gerçekten olmuş bir olay değildir. Bir kere rivâyet açısından sahih hadis kitaplarında, sahih bir yol ve senet ile rivâyet edilmemiştir. Sonra dirâyet, yani hadisin mânâsı açısından, Zeynep’in güzelliğini Resûlüllah’ın henüz yeni görüp anlamış olması aklen kabul edilemez. Zira Zeynep Resûlüllah’ın yakın akrabasından olmakla, ta çocukluğundan beri görüp bildiği ve özellikle tesettür edilmemiş bulunduğu için vücut güzelliğini yakından tanıya geldiği bir kadın iken, bunu ilk olarak bu defa görülmüş beğeni vermiş diye anlatmak kendi kendini yalanlayan bir hikayedir. Doğrusu Resûlüllah Zeynep’i önceden biliyordu ve bildiği için onu evlat gibi sevdiği Zeyd’e nikah etmiş idi.” [14]

Elmalılı bu rivâyetin senet ve sağlamlık bakımından çürük olduğunu söylemekle birlikte kendisi bu rivâyetin çürük olduğuna akli bir delil daha veriyor. Bu da Peygamberin Zeynep’i çocukluğundan beri tanıyıp tesettürden önce onu görmesidir. Peygamber Zeynep’i bu kadar yıldır tanıdığı halde 60 yaşlarına yaklaşınca mı âşık oldu? M. Watt, John Davenport ve Maxime Rodinson gibi oryantalistler bile böyle bir rivâyetin imkânsız olduğunu söylemektedirler ve sunduğum akli delili kullanmaktadırlar. [15]

Yine Ömer Nasuhi Bilmen, İbnü’l-Cevzî, Tâhir b. Âşûr, Diyanet, İzzet Derveze, Vehbe Zühaylî, Sâbûnî, İbnü’l-Arabî vs. gibi sayısızca alim bu rivâyetin uydurma olduğunu söylemişlerdir. [16] Bu rivâyetlerin senedi hakkında araştırma yapanlar bu rivâyetlerin kesik olduğunu söylemişlerdir yani hiçbir şekilde sahih değillerdir. [17-20] Yine iddiadaki rivâyetin farklı çeşitleri vardır yani farklı şeyler söyleyen rivâyetler söz konusudur. Birisinde rüzgâr perdeyi açıp Peygamberimiz çıplak şekilde Zeynep’i görür, diğer bir rivâyette Zeynep kapıyı Peygambere açtığında onu görür başka birinde de Zeynep Zeyd’in yanı başındayken Peygamber tarafından görülmektedir. [21] Böyle çelişkili rivâyetler bu rivâyetin çürüklüğüne delildir.

Peygamberin hain bakışları olamaz yani Zeynep’i çıplak görmesi imkansızdır: “Bir Peygamberin hain bir bakışı olamaz.” [22]

Âyete bakarsak Allah Peygamberin gizli tuttuğu şeyi açığa çıkaracağını söylüyor. Fakat âyette Peygamberin Zeynep’i sevdiği söylenilmiyor yani içinde tuttuğu şeyin Zeyd’in hanımını boşama isteği olması veya Zeynep’i seviyor olması imkansızdır yani rivâyetler yanlış bilgi vermektedir. Buna göre Allah başka bir şeyi açığa çıkartmıştır bu da Peygamberin Zeynep’le evleneceğidir, bunu daha sonra açıklayacağız.

Sağlam rivâyetlerde Zeyd’in boşanma sebebi açık şekilde söylenmektedir eğer iddiadaki rivâyet sahih olsaydı, o rivâyetteki kısım belirteceğim hadisin başında bulunurdu:

Enes’ten rivâyet edildiğine göre ‘bu âyet-i kerime Zeyneb bint Cahş hakkında nazil olmuştur. Buna göre Zeyd, hanımından şikâyet için Hz. Peygamber (s.a.w.)'e gelmiş, onu boşamaya kalkmış ve boşaması konusunda Hz. Peygamber (s.a.w.)’e danışmış da Hz. Peygamber (s.a.w.) ona: ‘Eşini bırakma ve Allah'tan takva üzere ol.’ buyurmuştu.” [23]

Görüldüğü gibi Zeyd Zeynep’le anlaşamadığı için, Zeynep onu ezdiği için boşanmak istemiştir.

Bu rivâyetin uydurma olduğuna başka bir delil de benzer bir hikâyenin Yahudi kaynaklarında bulunmasıdır. Tevrat'a göre Hz. Dâvûd balkondayken bir kadını görüyor ve ona âşık oluyor. Sonra onunla yatıp kocasından boşattırmak için kocasını savaşa gönderiyor. Böylece kocası ölüp Hz. Dâvûd evleniyor. [24] Bu Yahudilerin apaçık bir iftirasıdır ve Peygamberimiz hakkında dedikodu yaydıklarında uydurdukları aynı hikayedir.

Yine o dönemde evlatlıklar öz oğul olarak kabul ediliyordu ve dolayısıyla kişinin evladının hanımıyla evlenmesinin yasak olması gibi üvey evladın hanımıyla da evlenmek yasaktı ve toplum tarafından ahlaksızca bir tavır olarak kabul ediliyordu. Dolayısıyla Hz. Peygamber gibi ahlaklı bir insanın ve onun terbiyesi altında yetişen Zeyd'in ilahî bir yönlendirme olmaksızın toplum tarafından ahlaksızlık olarak kabul edilen bir hareketi yapmaları mümkün değildir. Zeyd'in, konuyla ilgili aksi bir hüküm indirilmeden önce böyle bir teklifi Hz. Peygambere sunması mümkün değildir.

Yine rivâyetlerde Hz. Peygamberin Hz. Zeynep'i gördüğü zaman kendisini beğendiği aktarılmaktadır. Beğenmek gibi tamamen duygularla alakalı olan bir eylemin başkaları tarafından bize aktarılmasının hiçbir kıymeti yoktur. Bu eylem sadece kişinin kendi itirafıyla bilinebilecek bir olgudur.

Yine Ahzâb 37'den bir sonraki âyette Allah şöyle buyuruyor: Ahzâb 38. "Allah'ın, kendisi için takdir ve emrettiği bir şeyi yerine getirme hususunda Peygamber için bir sıkıntı ve sakınca olamaz. Allah'ın hükmü değişmez kaderdir."

Burada anlaşılıyor ki: Peygamberimiz Zeynep'le evlenmek istemiyordu fakat Allah onu buna zorlamıştır.

Buradan çok önemli bir soru çıkmaktadır: Peygamber niye Zeynep'le zor yolu seçerek evlendi? Bu evlilik Müslümanların nefretine, Yahudi ve Münafıkların dedikodularına yol açmıştır. Niye hemen evlenmedi de bunlara yol açıp Zeynep dul olduktan sonra evlendi? Bekarken, hiçbir sorun olmayacakken evlenebilirdi niye yapmadı? Bu açık şekilde Peygamber'in bir zât tarafından kontrol edildiğine delildir. İslam tarihi uydurulmuş olsa niye böyle bir hikâye uydurulmuş olsun? Peygamber sahtekâr olsa niye bu zor duruma girsin? Bu onun samimiyetine delildir. Yine Âişe bu âyet hakkında şöyle buyurmuştur: "Eğer Rasûlüllah (s.a.w.) Allah'ın Kitabından bir şey gizlese idi, Ahzâb 37 âyetini gizlerdi." [25]

Peygamber niye bu âyeti gizlememiştir? Demek ki bunda kendisinin bir yetkisi yoktu.

Peygamberin İçinde Gizlediği Şey

Peki Peygamberin içinde gizlediği şey nedir? Bu, Peygamberin Zeynep'le gelecekte evleneceğini bilmesidir. Bunu âyetten öğrenmekteyiz nitekim âyette Allah'ın bunu ortaya çıkaracağını söylüyor ve onları evlendirerek ortaya çıkartıyor. Yine şöyle bir rivâyet görüşümü desteklemektedir:

Ali b. el-Hüseyn'den de şöyle dediği rivâyet edilmektedir: "Yüce Allah Peygamber (s.a.w.)'e Zeyd, Zeynep'i boşayacak ve yüce Allah'ın Zeynep'i kendisine nikâhlaması ile onunla

evleneceğini vahiy etmişti. Zeyd, Peygamber (s.a.w.)'e Zeynep'in huyundan şikâyette bulunup da Zeynep'in kendisine katlanamadığını belirtip onu boşamak istediğini söyleyince, Resûlüllah (s.a.w.) edep esaslarına uygun olarak ve ona tavsiyede bulunmak üzere: 'Bu sözlerinde Allah'tan kork ve hanımını nikâhında tut' demişti. Halbuki pek yakında Zeyd'in ondan ayrılacağını ve kendisinin onunla evleneceğini de biliyordu. İşte Peygamberin içinde gizlediği budur." [12]

Bu rivâyetin en doğru rivâyet olduğu Vehbe Zühaylî, Zührî, Bekr b. Alâ el-Kuşeyrî el-Fakih el-Malikî, İbnü'l-Arabî, Mevdûdî, Âlûsî, İbn Kesîr gibi alimler tarafından desteklenmiştir. [26] Hem Peygamberin gizlediği şey Zeynep'e karşı sevgisi olsa, Peygamber niye bunun üzerinden kendini tenkit etsin ki? Niye bu duyguyu açığa çıkartsın? Bu yüzden Peygamberin gizlediği şey Zeynep'e karşı sevgisi olamaz.

Bu konuda da şöyle bir soru çıkıyor: Peygamber niye kendini ifşa ediyor? Gizlediği bir şey olduğunu niye ortaya çıkartıyor? Âyetin devamında insanlardan korktuğu söyleniliyor, peki niye bunu bildirsin ki? Niye insanlardan çekindiğini ifşa etsin?

İddiadaki rivâyeti kabul etsek bile hiçbir sorun yoktur nitekim Peygamber sevdiği halde Zeyd'e boşamamasını söylemiştir. Rivâyete göre Peygamber sadece Zeynep'ten hoşlanıyor, bu kadar, Peygamber Zeyd'i Zeynep'ten zorla boşatmıyor.

Âyete geçeceksek, Allah âyette Zeyd'i Zeynep'ten boşatmıyor. Zeynep Zeyd'le tüm ilişkilerini bitirdiği vakit Allah Peygamberi Zeynep'le evlendirmektedir. Bir koca hanımını boşadığında o kadın 3 hayız dönemi kadar süre kocasında kalmalıdır. [27] Bu 3 hayız dönemi içinde erkek hanımıyla tüm ilişkisini kesmemiş olur fakat Ahzâb 37 Zeynep'in Zeyd'le tüm ilişkisinin kesilmesinden sonra inmektedir yani âyet boşanmadan 3 ay sonra inmektedir. Dediğim şu rivâyet tarafından doğrulanmaktadır:

"Zeynep bint Cahş'ın kocası Zeyd'den boşandığında iddeti sona erince Allah'ın Rasûlü (s.a.w.) Zeyd'e: 'Zeynep'e git ve onu benim için iste […] İşte o sırada Allah'ın Rasûlü (s.a.w.)'e 'Nihayet Zeyd, onunla bağını kopardıktan sonra onu seninle evlendirdik ...' âyet-i kerimesi nazil olmuş." [28]

Bu konu hakkında Mevdûdî Âlûsî'den şöyle nakleder:

"Yani, Zeyd karısını boşadı ve iddet süresi sona erdi. 'Zeyd ondan ilişiğini kesince' sözleri artık Zeyd'in (r.a.) o kadınla ilgili hiçbir işinin olmadığı anlamına gelir. 'İlişkinin kesilmesi' sadece boşandığını söylemekle meydana gelen bir durum değildir. Çünkü iddet süresi içinde, koca eğer dilerse karısına tekrar dönebilir ve kadının hamile olup olmadığı anlaşılıncaya dek kocanın karısına olan ilgisi devam eder. Bu nedenle kocanın eski karısı ile olan ilişkisi ancak iddet süresinin bitmesiyle sona erer." [29]

Hz. Zeynep'in Peygambere Sevgisi

Yine belirteli ki, Hz. Zeynep Peygamberimizle evlenmekten gayet memnundu, bunu çok istediği bellidir. Kaynaklarda Hz. Zeynep'in 'Sizi Rasûlüllah (s.a.w.) ile aileleriniz evlendirdi,

halbuki beni yedi kat göğün üstünden Allah evlendirdi.' diyerek övündüğü ayrıntısı yer verilir. [22] Yine Hz. Zeynep Peygamberimize şöyle diyordu: "Sana üç şeyde nazlanmaya hakkım vardır ki hanımlarından hiçbiri bu özelliklere sahip değildir: Benim dedemle senin deden birdir. Beni sana Allah semadan nikahladı. Bu konuda elçi, Cebrâil (a.s.) idi." [30]

Kendini bu derece öven bir kadın nasıl zorla boşanmış olsun? İddiadaki rivâyette Hz. Zeynep boşanmaya çok istekli olmadığı gözlenmektedir ve sırf Peygamber kırılmasın diye boşanmak istediği görünümü verilmiştir fakat durum hiç de öyle değildir. Zeynep Peygamberimizle evlenmekten gayet de memnundu. Yine bir rivâyette şöyle buyrulmuştur:

"Zeynep bint Cahş'ın kocası Zeyd'den boşandığında iddeti sona erince Allah'ın Rasûlü (s.a.w.) Zeyd'e: 'Zeynep'e git ve onu benim için iste. Benim için senden daha güvenilir emîn birisi yok' buyurdular. Zeyd, Zeynep'e vardığında hamur yoğurmaktaymış. Zeyd der ki: 'Onu görünce gözümde büyüdü, ona bakamadım, arkamı döndüm ve: 'Ey Zeynep, sana müjdeler olsun, Allah'ın Rasûlü seni, kendisi için zikretmem, kendisi için sana dünürcü olmam için beni gönderdi.' dedim. 'Rabbime danışmadan bir şey yapacak değilim.' dedi ve evindeki namaz kılma yerine yöneldi. İşte o sırada Allah'ın Rasûlü (s.a.w.)'ne 'Nihayet Zeyd, onunla bağını kopardıktan sonra onu seninle evlendirdik ...' âyet-i kerimesi nazil olmuş." [28]

Bu rivâyette Zeyd 'müjdeler olsun' diyor Zeynep'e. Demek ki bu Zeynep'in istediği bir şeydir. Yine rivâyetin sonunda Zeynep annemiz 'Rabbime danışmalıyım' diyor, buna göre kendisinin Peygamberle evleneceğine dair bir bilgisi yoktu. Böyle bir durum varken Zeyd'den niye boşandı? Bu demektir ki iddiadaki hadis bir defa daha çürüktür. Yine Zeynep annemiz âyetin inişinden sonra Zeynep annemiz hemen secdeye kapanıp 2 ay boyunca oruç tutmaya adamıştır. [31]

Şimdi biraz âyeti analiz edelim: Âyette Allah 'İnsanlardan çekindiğin için, Allah'ın açığa vuracağı şeyi içinde saklıyordun. Oysaki esas çekinilmesi gereken Allah'tır' diye buyurmaktadır. Bu âyet tüm sûre boyunca sayısızca kez tekrarlanan bir konuya işaret etmektedir. Bu konu 'isimlendirmedir' yani isimlendirme ile bir şeyi kötüleme veya yüceltmedir. Bu konuyu anlamak için sûredeki âyetlere bakalım: Ahzâb 4. "… eşlerinizi anneleriniz kılmamış, evlâtlıklarınızı da gerçek oğullarınız yapmamıştır. Bunlar sizin kendi iddianızdır; hak ve hakikati Allah söyler, doğru yolu da O gösterir."

Allah burada basitçe diyor ki: "Sırf siz bir çocuğa evlatlık dediniz diye o sizin çocuğunuz olmamaktadır tıpkı eşlerinize annem gibisin diyerek onları anne yapmadığınız gibi. Bunlar sadece sizin boş iddialarınızdır, siz böyle şeyler söyleyerek eşinizle ilişkiyi kötüleyemezsiniz, onu aşağılayamazsınız. İsimlendirmeyi ben yaparım, benim dediğim geçerlidir bu yüzden benim böyle bir şey dediğime delil getirin."

Allah dilediği gibi bir şeyi isimlendirebilir ve o an bu şey öyle olur, insanların sözüne göre değil mesela Allah başka bir âyette şöyle buyurmaktadır: Ahzâb 6. "Peygamber müminlere kendilerinden daha yakındır, eşleri de onların anneleridir."

Mesela burada Allah 'onlar annelerinizdir' diyerek Peygamber eşlerini anne kılmaktadır. Bunu anlamak için şu anki Gayrimüslimlerden örnek vereyim: Gayrimüslimler

Peygamberimiz Âişe ile evliliğine bir ad takarak onu kötülemeye çalışıyorlar veya mesela kölelik diyerek o şeyi kötülemeye çalışıyorlar. Allah da diyor ki: Bunlar boş kuruntularınızdır.

Bu sûrenin en çok eleştirilen sûrelerin başına gelmesi de dikkat çekicidir. Allah bu sûrede kölelikten, cihattan, tesettürden, evlatlıktan, evlatlığın eski hanımı ile evliliğin helâlliğinden, cinsellikten (daha doğrusu evlilikten) vs. bahsetmektedir. Bunlar Gayrimüslimler tarafından en çok eleştirilen konulardır. Allah da bu insanlara 'sizin isimlendirmeniz boş' diyerek cevap vermektedir nitekim ahlakı Allah temellendirir, bir şeyin yapılıp yapılmayacağını da o belirler.

Ahzâb 37 için de konu aynıdır. Allah 'insanların sözlerinden utanma, onarın düşünceleri önemli değildir, onların isimlendirmesi hiçbir şey ifade etmez, ben ne dersem odur, benden utan' demektedir.

Peygamberliğe başka bir delil de şöyledir: Ahzâb 4'te Allah evlatlıkları öz evlat olamayacağını söylemektedir. Peki bu âyet ne zaman inmiştir? Bu âyet muhtemelen Bedir savaşından sonra inmiştir nitekim âyetin başında konu edilen iki kalp meselesi Bedir'den önce bir adam üzerine hakkında inmiştir. [32] Yine de belirtelim ki bu delil zayıftır nitekim bunu konu eden rivâyet zayıftır. Fakat bu âyetin Zeyd'in Zeynep'le evlenmeden önce indiğine başka deliller de vardır. Allah âyette evlatlıkların öz oğul olmadığını en sonda belirtiyor yani âyet bundan sonlarda bahsediyorsa ve örnek olsun diye verilmişe benzediği için, âyet Zeynep meselesi üzerine inmemiştir buna göre bu âyet bu olaydan önce inmiştir. Ki âyette baktığımızda zaten Zeynep meselesini eleştirenlere cevap veriliyor gibi bir görünüm yoktur bu konu hakkında Kurtûbî şöyle söylemektedir: "en-Nehhâs ise şöyle demiştir: Bu, dil bakımından sahih olmayan zayıf bir görüştür (bahsedilen görüş âyetin Zeynep meselesinden sonra indiğidir). Aynı zamanda bu ez-Zührî'den gelen munkatı rivâyetlerdendir. Bunu ondan Ma'mer rivâyet etmiştir." [33]

Yine Ahzâb 5'in nüzul sebebi hakkında şöyle bir hadis vardır: "Biz, onu Zeyd b. Hârise değil de Zeyd b. Muhammed diye çağırırdık, bu âyet ininceye kadar bu böyle devam etti." [34]

Âyetin nüzul sebebine bakarsak konunun Zeynep olmadığını görüyoruz ve bunun isimlendirme ile alakalı olduğunu görüyoruz buna göre evlatlık hakkında âyet Zeynep meselesinden önce inmiştir. Yine Peygamberin Zeynep'le evlenmesi için evlatlık meselesi bundan önce kaldırılmış olmalı nitekim âyetin sonunda şöyle deniliyor: "Böylelikle evlatlıklarının eşleri ile herhangi bir bağı kalmayınca, onlarla evlenmek hususunda mü'minlere bir vebal olmadığı anlaşılsın."

Buradan evlatlık meselesinin daha önce kaldırıldığını ve başka bir problem çözülsün diye bu âyetin indiğini görüyoruz. Buna göre Ahzâb 37 inip diğer âyetlerin daha sonra inmiş olması doğru olamaz. Hem Zeynep meselesinden sonra inen âyetler Ahzâb 38-40'tır ve bu âyetlerde Peygamberin kimsenin babası olmadığı söyleniliyor. Allah hem Ahzâb 40'ı hem de Ahzâb 5'i aynı anda mı gönderecek? Zaten bir âyet Peygamberin gerçek baba olmadığını söylüyor 5. âyet niye insin? Buna göre 5. âyet başka bir olay için inmiştir. Ahzâb 5'in sonra indiğini söyleyen rivâyet olsa bile Tirmizî ve Müzeynî bunun zayıf olduğunu söylemektedirler. [35]

Şimdi bundaki hikmete bakalım: Biz böylece görüyoruz ki Allah bu evliliğe, Peygamberin haberi bile yokken, hazırlık yapıyordu, bu açık bir mucizedir.

Mûte Savaşı ve Zeyd

İddia II: Zeyd boşandıktan sonra Peygamber Zeyd'i pek çok savaşa göndermiştir ve Mûte savaşında öldürtmüştür. Tıpkı Hz. Dâvûd'un yaptığı gibi.

Cevap: İlk olarak, Peygamberimiz niye Zeyd'i öldürmek istesin ki? Zaten Zeyd boşandı ve Peygamberimiz Zeynep'le evlendi bunun amacı ne olabilir? Tevrat'a göre Hz. Dâvûd kadınlar evlenmek için kadının kocasını savaşa gönderiyor ama Zeyd-Zeynep meselesinde böyle bir şey yoktur.

İkinci olarak, Peygamber niye Zeyd'i öldürmeye çalışsın? İnsanların bundan şüphelenebileceğini düşünemedi mi? Sebepsiz yere bunu niye yapsın ki?

Üçüncü olarak, yukarda gördüğümüz üzere Peygamberimiz Zeyd'i çok seviyordu herkes de buna şahit idi. Sevdiğine başka deliller de şöyledir: Hz. Ömer bile Peygamberimizin Zeyd'i kendisinden fazla sevdiğini kabul etmektedir. [36] Yine Zeyd 'Allah Rasûlü'nün sevgilisi' olarak adlandırılırdı. Hz. Peygamber Hz. Zeyd hakkında 'Ey Zeyd sen benim mevlâmsın. Bendensin. Bana insanların en sevgilisisin. Allah'ın kendisine (İslâm) nimetini bahşettiği, benim de kendisine (özgürlük) nimetini bahşettiğim (Zeyd b. Hârise) insanların bana en sevimli olanıdır.' derdi. [37] Ahzâb 37 bile Peygamberin Zeyd'e sevgisini göstermektedir. Âyetin başında 'Hani Allah'ın nimet verdiği, senin de kendisine iyilik ettiğin kimseye' deniliyor, bu ne büyük bir sözdür değil mi? Bir de Zeyd Kur'ân'da adı geçen tek sahâbîdir, bu da Zeyd'in değerini göstermektedir. Zeyd ve Zeynep evlenince bile mehri Peygamberimiz vermiştir. Bu ne büyük bir sevgidir?

Peygamberimiz bu kadar sevdiği bir kişiyi niye öldürtsün?

Dördüncü olarak, Zeyd büyük bir askerdi. İki tane hariç tüm gazvelere katılmıştır. [38] Yani Peygamberimiz onu öldürmeyi amaçlamıyordu, kendisi zaten evlilikten önce veya sonra tüm savaşlarda vardı. Hz. Âişe, 'Resûl-i Ekrem, Zeyd'i bir ordu ile sefere gönderdiğinde mutlaka onu kumandan tayin ederdi. Eğer şimdi sağ olsaydı kendisini yerine halife bırakırdı' demiştir. [39] Peygamber halife bırakmak istediği kişiyi mi öldürttü? Yine buradan Zeyd'in her zaman komutan olduğunu görüyoruz. İlk komutan olduğu savaş Karede seriyyesidir ve bu savaş Zeynep olayından yıllar önce gerçekleşmiştir. [40] Hz. Peygamber bu başarılı askerî harekât sonrası Hz. Zeyd hakkında: "Seriyye komutanlarının hayırlısı Zeyd b. Hârise'dir." buyurmuştur. [41] Buna göre Zeyd'in, boşandıktan sonra savaşlara gönderilmesi gayet de normaldir nitekim kendisi zaten komutandı ve savaşlara katılıyordu.

Hz. Zeyd, Cemûm seriyyesinde, kendisine verilen komutanlık görevini hakkıyla yerine getirmiştir. Bu sebeple Hz. Peygamber bu tarihten sonra meydana gelen bazı seriyyelerde de Hz. Zeyd'i komutan olarak tayin etmeye devam etmiştir [42] yani Peygamberin Zeyd'i öldürme gibi bir amacı yoktu. Yine Hz. Âişe Ümmü Kırfe seriyyesinin sonunda Medine'ye dönen Hz. Zeyd'i, Hz. Peygamber'in karşılamasını şöyle anlatmıştır:

“Zeyd b. Hârise seferden döndüğünde, Rasûlüllah evimdeydi. Zeyd geldi ve kapıyı çaldı. Rasûlüllah elbiselerini sürükleyerek onu karşıladı. Rasûlüllah (üst tarafı) çıplaktı. Bu olaydan önce onun böyle çıplak olarak birini karşıladığını görmemiştim. Nihayet Zeyd’i kucakladı ve öptü. Sonra ona bazı sorular sordu. Zeyd de Allah’ın kendilerine ihsan ettiği zaferi, Rasûlüllah’a haber verdi.” [43]

Bu savaş Zeynep meselesinden sonra olduğu halde Peygamberimiz Zeyd’e sevgisini hala saklamaktadır. Bu hadis bunun delilidir. Hz. Zeyd’in ve Ca‘fer b. Ebû Tâlib’in şehadet haberleri Hz. Peygamber’i çok üzmüştü. Hz. Peygamber ağlayarak: “Kardeşlerim, dostlarım ve sohbet arkadaşlarım.” demiş, onların şehit olduklarına şahadet etmişti. [44]

Peygamber ağlamayı simüle mi etti? Yine Hz. Peygamber’in Mûte ordusu komutanlarının vefat haberi geldiği zaman ayağa kalkarak: “Allah’ım Zeyd’i affet. Allah’ım Zeyd’i affet. Allah’ım Zeyd’i affet. Allah’ım Ca‘fer ile Abdullah b. Revâha’yı affet.” buyurduğu rivâyet edilmektedir. [45]

Hz. Peygamber Hz. Zeyd’in şehadet haberini vermek için Hz. Zeyd’in ailesinin yanına gittiğinde Hz. Zeyd’in kızı (Zeyneb) ağlamaklı bir vaziyette Rasûlüllah’ın yüzüne baktı. Bunun üzerine Hz. Peygamber de hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı. Hz. Peygamber’in ağlamasına şaşıran Sa‘d b. Ubâde: “Ey Allah’ın Rasûlü bu ne hal?” dedi. Hz. Peygamber de: “Bu sevenin sevgilisine özlemidir.” buyurdu. [45]

Bu hadisler Peygamberin Zeyd’i hala çok sevdiğini ve onu öldürtme peşinde olmadığını gösteriyor. ‘Emin’ ismi verilen bir kişinin ağlamayı simüle etmesi düşünülemez. Yine Peygamberimiz Üsâme’yi Übnâ seriyyesine göndermiştir. Bunun nedeni de Zeyd’in öldürülmüş olmasına misilleme olsun diyedir. Peygamberimiz Üsâme’ye, ‘Allah’ın bereketiyle babanın öldürüldüğü yere kadar git. Onları atlarının ayakları altına al’ demiştir. [46] Bu bize Peygamberin Zeyd’e karşı gerçekten üzüldüğünü göstermektedir.

Beşinci olarak, Peygamberimiz Zeyd’i öldürtmek istese niye onu komutan yaptı? Bunun yerine onu piyade yapması daha mantıklı değil mi?

Altıncı olarak, Peygamberin İslam’ı yayma gibi bir derdi varken, sırf bir kişiyi öldürmek için defalarca kumandan mı yapıyordu? Peygamber gerçekten böyle bir saçmalıkla mı uğraşacaktı?

Yedinci olarak, İslam tarihinin uydurulduğunu söyleyen insanlar niye bu rivâyetleri kullanıyor? Bu iki yüzlülük değil midir? İslam tarihi uydurulmuş olsa bunu uyduranlar niye böyle bir şey kurgulasınlar?

Sekizinci olarak, Zeyd’in komutan olarak görev yaptığı dokuz seriyyeden en az sekiz tanesinin Hz. Peygamber ile Hz. Zeynep’in evliliklerinden sonra gerçekleşmesi de bu iddianın tutarsızlığını göstermektedir. Hz. Peygamber’in Hz. Zeynep ile evlendikten sonra Zeyd’i öldürülmesi için savaşa göndermesi de mantıklı bir şekilde izahı yapılabilecek bir durum değildir. Peygamber öldürtmek isteseydi bunu boşanmadan önce yapmalıydı.

Dokuzuncu olarak, Peygamberimiz Hz. Ali'yi de 4 kere art arda komutan tayin etmiştir. [47]

Onuncu olarak, bazıları Bizans'ın sayısının çok olduğunu söyleyerek (200'000 vs. 3000) de iddiayı delillendirmek istiyorlar fakat sorun şu: Bazı kaynaklara göre Müslümanlar az olduğu halde Mûte'yi kazanmıştır. [48] Yani sayı hiçbir şey ifade etmiyor. Yine bu savaştan Müslümanlar sadece 12 şehitle çıkmıştır yani sayının bir önemi yok. Bir de Peygamber asker sayısını nereden bilsin? Bunu ancak vahiy ile bilebilir fakat vahiy alıyor deyince zaten yukardaki iddianın hiçbir anlamı kalmıyor. Yine Peygamberimizin savaşlarına baktığımızda karşı tarafın genel olarak her zaman daha fazla olduğunu görüyoruz mesela Hayber'de 1600 Müslüman vardı, karşı taraf ise 14 bindi. [49]

Peygamber Niye Hz. Zeynep'le Evlendi?

İddia III: Peygamber evlatlığının hanımı ile neden evlenmiştir?

Cevap: İlk olarak, rıza varsa her şey helâl diyenler niye bu konuda Peygambere karşı çıkmaktadırlar?

İkinci olarak, evlenmesinde Peygamberlik delili hikmetini gördük. Bu tür âyetler cahilleri akıllılardan ayırt etmek için vardır, bir tarafın imanı diğer tarafın da küfrü artıyor.

Üçüncü olarak, Allah bunu Arapların âdetini kaldırmak için yapmıştır, âyetin sonu da bunu belirtmektedir.

Evlendirilmeden Helâl Olamaz mıydı?

İddia IV: Allah bunu Peygamberi evlendirmeyerek helâl kılamaz mıydı?

Cevap: İlk olarak, bu evliliğin hikmetlerini gördük. Pek çok delil çıkartabiliyoruz, bu tür âyetler çok önemli âyetlerdir.

İkinci olarak, Allah Peygamberi niye evlendirmesin? Yani sonuçta bu helâl olmuştu, Peygamber niye evlenemesin?

Üçüncü olarak, Allah Zeynep'i Peygamberle evlendirerek Hz. Zeynep'in arzusunu mümkün kılmaktadır. Yani bunun Zeynep'e de büyük bir yararı vardır.

Dördüncü olarak, bahsettiğimiz evlatlık âdetleri, o devrin en köklü adetlerinden biriydi ve yıkımı için atılacak adımlar, devrim niteliğinde kesin ve kök söktürücü olmalıydı ki kısa zamanda kaldırılması istenen bu âdette bir sonuca ulaşılabilsin. İnsanlar, evlatlıklarının eşiyle evlenme konusunda tereddüde düşmesin. Bu meseleye öncü ve model olan Peygamber olursa ve eğer diğer insanların da evlilik durumları olursa kimse o kişiyi yadırgayamasın. Yadırgamaya kalkarsa o kişi, 'Hz. Peygamber (sav) evlenmiş, benim evlenmemde yadırganacak bir durum yoktur.' diyebilsin. Çünkü meselenin helâl kılınmasıyla birilerinin buna öncülük edip model olması farklı şeylerdir. Köklü bir âdette, gelenekte kimse buna cesaret edemez. Öncülüğü de elbette en iyi model, Hz. Peygamber (s.a.w.) yapacaktır. Mesela bir okul müdürü alışkanlıkları sebebiyle cesaretli olmayan öğrencilerine 'Gidin ve

filan meseleyi protesto etmek için filan yerde eylem yapın.' dese ve bu durumda öğrenciler çekinik kalabilecek olsa okul müdürünün onlara öncülük yapıp beraber protestoya katılması ve onlara öncülük etmesi, öğrencilerin çekinik hâllerini azaltacak, öğrencilerin okul müdüründen manevi güç almalarına vesile olacaktır. Çünkü istenilen şeye bir liderin öncülük etmesi, vesveseleri en az seviyeye indirecek ya da yok edecektir. Mesele, bu örneğe kıyas ile anlaşılabilir. [50]

Beşinci olarak, Bilim ve Yaratılış Ağacı bunun hikmeti hakkında şöyle buyurmuştur:

"Hz. Zeynep ve ailesi büyük bir sadakat imtihanından geçirilmiş ve bu imtihanı geçmişlerdi. Allah'a ve Rasûlü'ne olan sadakatlarını, kendilerine çok ağır gelen bir olayda göstermişlerdi. Fakat bu durum neticesinde duygusal ve psikolojik anlamda yıpranmışlar, kimseye layık görmedikleri kızları artık köle birinin dul bıraktığı kadın olarak tanınmıştı. Böyle bir kadının da o dönemde artık yeniden normal bir evlilik yapması mümkün değildi. Bu durumda iken Hz. Peygamberimizle evlenmesi ise onu böyle zor bir durumdan çıkaracak ve diğer insanlar tarafından tekrar hürmet edileceği bir konuma yerleştirecekti. Onun sabrının mükâfatı da bu oldu. Böylece bir köleyle evlenmenin kadının değerini düşürmeyeceğini de insanlar öğrenmiş oldu. Allah, yine bu evlilikle köle biri ile evlenmiş bir kadının değerinin düşmediğini topluma göstermeyi diliyordu." [51]

Peygamber Zeynep'le Evlenecekse Niye Zeyd'i evlendirdi?

İddia V: Allah Zeynep'in Peygamberle evleneceğini zaten bilmiyor muydu? Peki niye Peygamberin Zeyd'i Zeynep'le evlendirmesine müsaade ediyor?

Cevap: Gerçekten de bunu düşünemeyen insanlar var. Zeyd Zeynep'le evlenmeseydi Peygamber bu hareketi ile evlatlık âdetini nasıl kaldıracaktı? Peygamber evlenmeli ki yukarda saydığım hikmetler gerçekleşsin.

Evlatlık Almak Niye Haram?

İddia VI: Allah evlatlık gibi güzel bir şeyi niye kaldırmıştır.

Cevap: İlk olarak, evlatlık edinmek hayali bir akrabalık kurmaktır. Bunun hiçbir değeri yoktur. Allah da tüm sûre boyunca bunu anlatmaktadır.

İkinci olarak, miras konusunda da öz çocuklara adaletsizlik olur ve bu nefrete bile yol açabilir. Bir kişiye 'çocuğumdur' diyerek hangi hakla onu mirasçınız yapıyorsunuz? Böyle bir saçmalık olamaz.

Üçüncü olarak, mahremiyet sorunu da var. Bir kişiye 'oğlum' diyerek nasıl hanımınızı, kardeşinizi, kızınızı, annenizi vs. o çocuğa haram kılıyorsunuz? Veya hangi hakla bu çocuğu o kadınlara mahrem kılıyorsunuz?

Dördüncü olarak, İslam yetime çok değer vermiştir. Yani evlatlığın güzel tarafı o çocuklara bakmak ise, İslam zaten o çocuklara yardımı şiddetle tavsiye ediyor. Bir de İslam'da süt

annelik vardır yani herhangi bir kadın 2 yaşından önce herhangi çocuğu emzirirse, o kadın bu çocuğun süt annesi oluyor.

Beşinci olarak, bir çocuğu evde yetiştirip büyütmek haram değildir. Süt anne olmasanız bile bir çocuğu büyütebilirsiniz fakat o çocuk size yine de helâldir yani onunla evlenebilirsiniz ve ona karşı kapanmanız gerek tıpkı yabancı bir erkek varmış gibi.

Kaynaklar:

1. Zemahşerî, el-Keşşâf, Ahzâb, 33/37 tefsiri.

2. İbn Hişâm, es-Sîyre-tü'n-Nebevîyye, Beyrut, 1391 (1971), İhyaü't-Türasi'l-Arabî, c. 1, s. 264; İbn Sa'd, et-Tabakâtu'l-kübrâ, Beyrut, 1398 (1978), c. 1, s. 497; Salih Suruç, Kâinatın Efendisi Peygamberimizin Hayatı, s. 122.

3. İbn Sa'd, a.g.e., c. 3, s. 41; İbn Esir, Üsdü'l-gâbe fî maʿrifeti's-sahâbe, el-Mektebetü'l-İslamiyye, c. 2, s. 225.

4. İbn Sa'd, a.g.e., c. 3, s. 42; İbn Esir, a.g.e., c. 2, s. 225.

5. Salih Suruç, a.g.e., s. 121-4.

6. İbn Mâce, Es-Sünen, Nikâh, 17; İbn Sa'd, et-Tabakâtu'l-kübrâ, Beyrut, Dâru Sadr, 1388 (1968), VIII, 224; İbn Hacer, el-İsâbe fî temyîzi's-sahabe, Bağdat, Matbaatu's-Saâde, 1328 (1910), IV, 432; Salih Suruç, a.g.e., s. 88, dipnot 73.

7. Salih Suruç, a.g.e., s. 169.

8. Salih Suruç, a.g.e., s. 247-8.

9. Diyanet, Kur'ân Yolu Tefsîri, c. 4, s. 386-6; Vâhidî, Esbâbü'n-nüzûl, Ahzâb, 33/36 tefsiri; İbn Kesîr, Tefsîrü'l-Kur'âni'l-azîm, thk: Muhammed İbrahim el-Bennâ, Muhammedi Ahmed Aşûr, Abdulaziz Cuneym, İstanbul (Kahraman Yayınları), 1984, 6/417; Es-Suyûtî, Lübâbü'n-nukûl fî esbâbi'n-nüzûl, Fatih Yayınevi: 2/535; Es-Suyûtî, ed-Dürrü'l-mensûr, Ahzâb, 33/36 tefsiri; İbn Sa'd, et-Tabakâtu'l-kübrâ, thk. Eugen Wittwoch, Leiden, 1917-1940, c. 8, s. 71; Çağatay, Neşet, Zeyneb bint Cahş, İslam Ansiklopedisi, c. 13, s. 553.

10. Vâhidî, a.g.e., Ahzâb, 33/36 tefsiri; Es-Suyûtî, a.g.e., 2/535; İbnü'l-Cevzî, Zadü'l-Mesir fi İlmi't-Tefsir, Ahzâb, 33/36 tefsiri; Fahrüddîn er-Râzî, Mefâtîhu'l-gayb, Ahzâb, 33/36 tefsiri; İsmail Hakkı Bursevî, Rûhu'l-beyân, Ahzâb, 33/36 tefsiri; Elmalılı, Hak Dini Kur'ân Dili, Ahzâb, 33/36 tefsiri; Vehbe Zühaylî, Tefsirü'l-Münir, Ahzâb, 33/36 tefsiri; Mevdûdî, Tefhîmü'l-Kurʾân, Ahzâb, 33/36 tefsiri; Sâbûnî, Safvetü't-Tefâsîr, Ahzâb, 33/36 tefsiri; Kurtûbî, Câmiʿli-ahkâmi'l-Kurʾân, Ahzâb, 33/36 tefsiri; Es-Suyûtî, a.g.e., Ahzâb, 33/36 tefsiri; vs.

11. Vâhidî, a.g.e., Ahzâb, 33/36 tefsiri. Yine bknz: Kurtûbî, a.g.e., Ahzâb, 33/36 tefsiri; Es-Suyûtî, a.g.e., Ahzâb, 33/36 tefsiri; Vehbe Zühaylî, a.g.e., Ahzâb, 33/36 tefsiri; vs.

12. Kurtûbî, a.g.e., Ahzâb, 33/37 tefsiri.

13. İbn Kesîr, Tefsîrü'l-Kur'âni'l-azîm, İstanbul (Kahraman Yayınları), 1986, 6/420.

14. Elmalılı, a.g.e., Ahzâb, 33/37 tefsiri.

15. J. Davenport, Hz. Muhammed ve Kur'ân, Tercüme: Ömer Rıza Doğrul, Ankara, 1967, s. 25-26; Montgomery Watt, Hz. Muhammed, Tercüme: Hayrullah Örs, İstanbul, 1963, s. 164; Maxsime Rodinson, Hz. Muhammed, Tercüme: Atilla Tokatlı, İstanbul, 1968. s. 209-210.

16. Ömer Nasuhi Bilmen, Kur'ân-ı Kerîm'in Türkçe Meâl-i Âlîsi ve Tefsiri, Ahzâb, 33/37 tefsiri; İbnü'l-Cevzî, a.g.e., Ahzâb, 33/37 tefsiri; İbn Âşûr, Tahrîr ve't-Tenvîr, Ahzâb, 33/37 tefsiri; İzzet Derveze, Et-Tefsirü'l Hadîs, Ahzâb, 33/37 tefsiri; Vehbe Zühaylî, a.g.e., 6. Baskı, İstanbul, Risale Yayınları, 2019, c. 11, s. 325, dipnot 1; Sâbûnî, a.g.e., Ahzâb, 33/37 tefsiri; İbnü'l-Arabî, Ahkâmü'l-Kur'ân, Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1988, c. 3, s. 575; vs.

17. Bu rivâyetlerdeki senet problemi hakkında detay için: Celalettin Divlekci, Ahzâb Sûresi 37. Âyetiyle İlgili Nüzul Sebebi Rivâyetleri ve İlmî Değeri, 2014, s. 100-3. [İnternetten okuma için: http://www.ekevakademi.org/Makaleler/1808024501_06%20Celaladdin%20DIVLEKCI.pdf]

18. Musa Bağcı, Hz. Peygamber'i Ahlaki Açıdan Zaaf İçerisinde Gösteren Bir Rivâyetin Mahiyeti ve Bunun İstismarının Eleştirisi, 2004. [İnternetten okuma için: http://ktp.isam.org.tr/pdfdrg/D01777/2004_18/2004_18_BAGCIHM.pdf]

19. Ali Osman Ateş, Hz. Peygamber'in Zeynep Bint Cahş ile Evlenmesi Hakkındaki Bazı Rivâyet ve Görüşlerin Değerlendirilmesi, 1992, s. 176-7. [İnternetten okuma için: http://isamveri.org/pdfdrg/D00036/1992_7/1992_7_ATESAO.pdf]

20. https://www.icraa.org/muhammad-marriage-zainab-analysis-reports/#_ftnref11

21. Celalettin Divlekci, a.g.e., s. 99-100; Musa Bağcı, a.g.e., s. 167.

22. Ebû Davûd, Es-Sünen, Hudûd, 1, 4359; İbnü'l-Cevzî, a.g.e., Ahzâb, 33/37 tefsiri.

23. Buhârî, Câmiʿu's-sahîh, Tevhîd, 22, 7420; Tirmizî, Es-Sünen, Tefsîr, Ahzâb, 3212-3; Nesâî, es-Sünenu'l-Kübrâ, Tefsîr, Ahzâb, 282; Vâhidî, a.g.e., Ahzâb, 33/37 tefsiri.

24. 2. Samuel, 11/1-27.

25. Buhârî, a.g.e., Tevhîd, 22, 7420; Müslim, Câmiʿu's-sahîh, İmân, 77 (177b); Tirmizî, a.g.e., Tefsîr, Ahzâb, 3208; İbnü'l-Cevzî, a.g.e., Ahzâb, 33/37 tefsiri; İsmail Hakkı Bursevî, a.g.e., Ahzâb, 33/37 tefsiri; Elmalılı, a.g.e., Ahzâb, 33/37 tefsiri; Vehbe Zühaylî, a.g.e., Ahzâb, 33/37 tefsiri; Kurtûbî, a.g.e., Ahzâb, 33/37 tefsiri; Es-Suyûtî, a.g.e., Ahzâb, 33/37 tefsiri; Vâhidî, a.g.e., Ahzâb, 33/37 tefsiri.

26. Vehbe Zühaylî, a.g.e., c. 11, s. 336; Mevdûdî, a.g.e., Ahzâb, 33/37 tefsiri.

27. Bakara, 2/228.

28. Müslim, a.g.e., Nikâh, 15, 1428b; Nesâî, a.g.e., Nikâh, 26, 3251; Vâhidî, a.g.e., Ahzâb, 33/37 tefsiri.

29. Mevdûdî, a.g.e., Ahzâb, 33/37 tefsiri. Yine bknz: Vehbe Zühaylî, a.g.e., c. 11, s. 332.

30. Vehbe Zühaylî, a.g.e., c. 11, s. 332.

31. İbn Sa'd, et-Tabakâtu'l-kübrâ, thk. Eugen Wittwoch, Leiden, 1917-1940, c. 8, s. 72.

32. Vâhidî, a.g.e., Ahzâb, 33/4 tefsiri.

33. Kurtûbî, a.g.e., Ahzâb, 33/4 tefsiri.

34. Vâhidî, a.g.e., Ahzâb, 33/5 tefsiri; Buhârî, a.g.e., Megâzî, 12, 4000, Tefsîr, Ahzâb, 4782, Nikâh, 16, 5088; Tirmizî, a.g.e., Tefsîr, Ahzâb, 3209, Menâkıb, 3814.

35. Tirmizî, a.g.e., Tefsîr, Ahzâb, 3207; el-Müzeynî, el-Muharrar fi Esbâbi'n-Nüzûl, Dâr-u İbni'l-Cevzî, Dammâm, h. 1427, II, 812.

36. Şemseddin Yeşil, Hz. Muhammed, 18. Baskı, İstanbul, 2019, s. 304.

37. Recep Erkocaaslan, Kur'ân'da İsmi Zikredilen Tek Sahâbî Zeyd B. Hârise'nin Hayatı, Şahsiyeti ve İslâm'a Hizmetleri, Nisan, 2018, s. 986. [İnternetten okuma için: https://www.sosyalarastirmalar.com/articles/the-single-companion-which-is-numbered-in-the-quran-zayd-bn-hrthahs-life-personality-and-services-to-islam.pdf]

38. İbn Sa'd, et-Tabakâtu'l-kübrâ, Beyrut, 2012, c. 3, s. 33; İbn Hacer El-Askalânî, el-İsâbe fî Temyîzi's-Sahâbe, tah. Sıdkî Cemîl el-Attâr, Beyrût: Dârü'l-Fikr, 2001, c. 2, s. 242-3; Recep Erkocaaslan, a.g.e., s. 993.

39. İbn Sa'd, a.g.e., c. 3, s. 33; Şemseddin Yeşil, a.g.e., s. 303; Recep Erkocaaslan, a.g.e., s. 993.

40. Elşad Mahmudov, Sebepleri ve Sonuçları Açısından Hz. Peygamber'in Savaşları, 2. Baskı, İSAM Yayınları, Nisan, 2018, s. 125; İbn Sa'd, a.g.e., c. 2, s. 27; Recep Erkocaaslan, a.g.e., s. 997.

41. Elmalılı, a.g.e., Ahzâb, 33/37 tefsiri; Recep Erkocaaslan, a.g.e., s. 997; Elşad Mahmudov, a.g.e., s. 129.

42. Recep Erkocaaslan, a.g.e., s. 998; Elşad Mahmudov, a.g.e., s. 401.

43. İbn Sa'd, a.g.e., c. 2, s. 67-8; Recep Erkocaaslan, a.g.e., s. 1000.

44. İbnü'l-Esîr, Üsdü'l-Gâbe fî Ma'rifeti's-Sahâbe, tah. Halîl Me'mûn Şeyhâ, Beyrût: Dârü'l-Ma'rife, 2009, c. 2, s. 240; Recep Erkocaaslan, a.g.e., s. 1004.

45. İbn Sa'd, a.g.e., c. 3, s. 34; Recep Erkocaaslan, a.g.e., s. 1004.

46. Elşad Mahmudov, a.g.e., s. 454-5.

47. Elşad Mahmudov, a.g.e., s. 617.

48. Elşad Mahmudov, a.g.e., s. 304.

49. Elşad Mahmudov, a.g.e., s. 616.

50. İslam’a Yöneltilen Sorular (Ateizm, Deizm ve Hadisleri İnkâr Yolunda), s. 73.

51. https://www.bilimveyaratilisagaci.com/2018/03/ahzab-suresi-hz-zeynep-ve-hz-muhammedin-evliliklerinin-psikolojik-analizi/